

- 1 Bet visādi muitnieki un grēcinieki pulcējās ap Viņu, lai klausītos Viņu.*
2 Un farizeji un rakstu mācītāji kurnēja un sacīja: "Šis pieņem grēciniekus un ēd kopā ar tiem."
3 Tad Viņš tiem stāstīja šādu līdzību:
11 ... "Kādam cilvēkam bija divi dēli.
12 Un jaunākais sacīja tēvam: tēvs, dod man piekrītošo mantas daļu!-
Tad viņš starp tiem sadalīja mantu.
13 Un pēc dažām dienām, saņēmis visu, jaunākais dēls aizgāja uz tālu zemi
un tur izšķieda savu mantu, palaidnīgi dzīvodams.
14 Kad nu viņš visu bija izšķērdējis, tai zemē izcēlās liels bads, un viņam sāka pietrūkt.
15 Tad viņš nogāja un piemētās pie kāda tās zemes pilsoņa; tas to sūtīja savā tīrumā cūkas ganīt.
16 Un viņš būtu bijis priedīgs dabūt sēnalas, ko cūkas ēda, lai ar tām pildītu savu vēderu,
bet neviens viņam tās nedeva.
17 Tad viņš, pie atziņas nācis, sacīja:
cik algādžu nav manam tēvam, kuriem maizes papildnam, kamēr es te mirstu badā.
18 Es celšos un iešu pie sava tēva un sacīšu: tēvs, es esmu grēkojis pret debesīm un pret tevi,
19 es vairs neesmu cienīgs, ka mani sauc par tavu dēlu; pieņem mani par vienu no saviem
algādžiem!
20 Un viņš cēlās un gāja pie sava tēva.
Bet, viņam vēl tālu esot, viņa tēvs to ieraudzīja un tam kļuva viņa žēl,
un viņš skrēja tam pretī, krita tam ap kaklu un to skūpstīja.
21 Bet dēls tam sacīja:
tēvs, es esmu grēkojis pret debesīm un pret tevi, es neesmu vairs cienīgs, ka mani sauc par tavu
dēlu.
22 Bet tēvs pavēlēja saviem kalpiem:
atnesiet ātri vislabākās drēbes un apģērbiet to, mauciet viņam pirkstā gredzenu un kurpes kājās;
23 atnesiet baroto teļu un nokaujiet to, lai ēdam un līksmojamies,
24 jo šis mans dēls bija miris un nu atkal ir dzīvs, viņš bija pazudis un ir atkal atrasts.-
Un viņi sāka līksmoties.
25 Bet vecākais dēls bija uz lauka;
kad nu viņš tuvojās mājām, viņš izdzirda mūzikas skaņas un dejas troksni,
26 un, piesaucis vienu no kalpiem, viņš tam jautāja, kas tas esot.
27 Tas viņam atbildēja:
tavs brālis ir pārnācis, un tavs tēvs ir licis nokaut baroto teļu, tāpēc ka viņš to veselu atdabūjis.
28 Tad viņš apskaitās un negribēja iet iekšā, bet tēvs iznāca un aicināja viņu iekšā.
29 Bet tas atbildēja un sacīja tēvam: redzi, tik daudz gadu es tev kalpoju un nekad neesmu
pārkāpis tavu bausli, bet tu man ne reizi neesi devis ne kazlēnu, lai es būtu varējis līksmoties ar
saviem draugiem,
30 bet tagad, kur šis tavs dēls ir pārnācis, kas savu mantu izšķērdējis ar netiklām sievām,
tu viņam esi licis nokaut baroto teļu!
31 Bet tas viņam atbildēja: dēls, tu aizvien esi pie manis, un viss, kas ir mans, ir arī tavs,
32 bet bija jālīksmojas un jāpriecājas,
jo šis tavs brālis bija miris un atkal ir dzīvs, viņš bija pazudis un ir atkal atrasts."

Lk. 15,1-3.11b-32

Mīļā draudze!

Šodienas stāstam, kā jau daudzām Jēzus līdzībām, ir vairākas daļas. Vispirms jau tas ir jauks stāsts no dzīves. Mēs varam pārdomāt, kā šis teksts atspoguļojas mūsu dzīvē. Noteikti jau, ka mūsdienās būs grūti atrast tēvu, kas tik ļoti gaida savu pazudošo dēlu. Daudz biežāk tās ir mātes, kas ilgojas pēc saviem dēliem, kuri viņas ir pametuši un aizmirsuši, tāpēc, ka ir nodzērušies vai arī aizbraukuši uz ārzemēm.

Mēs varam lasīt šo stāstu arī kā līdzību, ko Jēzus stāstīja, lai izskaidrotu savu rīcību tiem

farizejiem un rakstu mācītājiem, kas iebilda pret Viņa pārāk ciešajām attiecībām ar visādiem grēciniekiem. Tad iznāk, ka Jēzus liecina par Dievu, kas ir kā Tēvs pār Saviem labajiem un sliktajiem bērniem. Farizeji un rakstu mācītāji uzskatīja, ka Dievs mīl tikai tos labos un taisnos, bet Jēzus šo robežu vēlējās paplašināt. Ikviens var atgriezties un saņemt Dieva piedošanu. Jautājums ir, kur mēs to šodien piedzīvojam. Tas ir jautājums par mūsu garīgā apvēršņa paplašināšanu. Tikai tad, kad saskaramies ar reālu izaicinājumu, mēs sāksim domāt. Var daudzus gadus iet uz baznīcu, un dzīvot ar ļoti šauru skatu uz Dievu. Kur tas šodien notiek, ka esam spiesti atstāt aiz sevis savu garīgo komforta zonu?

Tēvs līdzībā rīkojās ar apbrīnojamu brīvību. Vispirms viņš piekrīt jaunākajam dēlam izmaksāt savu mantojuma daļu. Viņš noteikti zināja, ka viņa dēls vēl nav gatavs atbildīgai dzīvei, tomēr viņš izpilda viņa lūgumu. Kāpēc? Vai viņam nebija žēl, ka viņa grūtā darbā nopelnītā nauda tagad vienkārši tiks izšķērdēta? Vai nebūtu bijis labāk, ja jaunākais dēls vēl kādu laiku padzīvotu mājās un mācītos, ko nozīmē būt pieaugušam? No otras puses, mēs to zinām, ka nevienu ar varu nenoturēsi mājās. Katram ir jātaisa savas kļūdas un no tām ir jāmacās. Ar vecāku gudrajiem padomiem tur maz kas būs līdzēts. Tikai, ja tu pats izjūti uz savas ādas, ko nozīmē dzīvot grūtībās, tikai tad tu sāksi domāt. Pārāk bieži gadās, ka bērni nekad nekļūst pieauguši tāpēc, ka viņi nav atstājuši mājas. Viņi visu laiku dzīvo tēva vai mātes pavadā arī tad, kad pašiem jau ir sava ģimene.

Katrā ziņā tēvs stāstā ļauj savam dēlam iet prom, un viņam nav nekādas garantijas, ka dēls kaut kad atgriezīsies un pieņems viņa mīlestību. Ir skaidrs, ka šī viņa dēla rīcība viņam sāp, tomēr viņš respektē sava dēla lēmumu un ļauj viņam iet. Noteikti, ka viņš katru dienu ilgojās pēc sava dēla un lūdza, lai viņš atgrieztos sveiks un vesels. Uz to norāda tas, ka viņš jau no tālienes ieraudzīja savu dēlu. Viņš gaidīja viņu, un viņa sirds bija nemierīga, kā viņa dēlam klājas tur – svešumā. Kad dēls pārnāk, viņš aizmirst savu aizvainojumu. Viņš vairs tikai priecājās par to, ka viņa dēls ir dzīvs un ir atgriezies. Viss pārējais ir mazsvarīgs. Tēvs savu dēlu apkāpj, pirms viņš vispār spēj kaut ko pateikt, tātad pat nezina to, vai viņš kaut ko ir mācījies, vai viņš nožēlo savu rīcību. Tā ir mīlestība bez priekšnosacījumiem. Cik daudz citu vecāku savā sirdī būtu turējuši dusmas un vilšanos par to, ka dēls nav mācējies dzīvot. “Mans dēls – neveiksminieks, nebūt ne tāds, kā es to biju iedomājies. Man gar viņu nav nekādas daļas.” Tā tēvi paliek vientuļi savā paštaisnībā un nespēj atrast kopīgu valodu ar saviem bērniem.

Stāsta otrā daļa ir par tēva attiecībām ar vecāko brāli. Izrādās, ka viņš nevar pieņemt tēva labvēlību pret savu jaunāko brāli. Greizsirdības pārņemts, viņš atsakās piedalīties svētkos. Tā kā Kains nogalināja Ābelu, tāpēc ka Dievs viņu mīlēja, tā arī vecākais dēls nevar to pieņemt, ka viņa tēvs mīl viņa jaunāko brāli. Ne jau tā manta ir svarīga, vai tas, ka viņa brālis bija vieglprātīgi dzīvojis. Viņa prātu un sirdi aptumšo tas, ka tēvs nenovērtē viņa pareizību, viņa cenšanos būt par labu dēlu. Visu laiku tas varēja dzīvot ar apziņu, ka viņš ir tas pareizais un īstais, bet tagad ne no šā, ne no tā izrādās, ka tēvam ir pavisam citi priekšstati par mīlestību.

Atkal tēvs rīkojas kā brīvs cilvēks. Kad vecākais dēls negrib nākt iekšā, lai piedalītos svētkos, viņš pats iziet ārā pie vecākā. Viņam nevajadzēja to darīt. Viņam kā tēvam pienācās dēla cieņa un bijība. Tēvs varēja domāt, - “nu ko viņš tur spītējas, gan jau pāries.” Bet nē, arī šeit tēvs nāk pretī savam dēlam un tādā veidā apliecina savu mīlestību. Viņš liek malā savu lepnumu un uzklausa dēla pārmetumus un dusmas, un tad izskaidro, kāpēc viņš tā ir rīkojies. Nekas netiek teikts par to, vai vecākais dēls spēj pārvarēt savu rūgtumu un vilšanos. Galu galā Jēzus aicina klausītājus pašiem izvērtēt savu neapmierinātību ar Viņa izturēšanos pret grēciniekiem. Atbilde ir viņu pašu sirdīs.

Kā ir ar mums? Šī līdzība sāks uz mums runāt tad, kad tiekam izaicināti, kad Dieva žēlastība tiek apliecināta dzīvē. Mūsu sabiedrībā nav pārāk populāri runāt par žēlastību. Pret tādiem, kas to nav pelnījuši. Pret notiesātajiem. Parādniekiem. Pabalstu saņēmējiem. Atkarīgajiem. Tūlīt pat ir bailes, ka šo žēlastību iztulkos kā vājuma pazīmi. Tur ir liela daļa patiesības. Ja es nāku pretī kādam, kas ir nogrēkojies, man jārēķinās, ka mani sāks izmantot un beigās pat varu saņemt spļāvieniņu sejā. Labāk ir nocietināt sevi un turēt visus ar distanci no sevis. Tomēr Jēzus tā nerīkojās. Viņš pieļāva ne tikai to, ka Viņam spļāva sejā, bet ka Viņu sita pie krusta. Un arī Dievs to pieļāva, ka ar Viņa Dēlu tā rīkojās, ka Viņu līdz šai dienai uzskata par nevarīgu, vienaldzīgu, ļaunu būtni

kaut kur tālajās debesīs. Dievam nav vajadzīgs Jēzus upuris, lai pārstātu dusmoties uz mums vai piedotu mums mūsu grēkus. Jēzus upuris ir vajadzīgs visiem, kas šaubās par Dieva klātbūtni grūtos brīžos, kas paši ir krituši izmisumā un grēkā un neredz, kā ar to lai paši saviem spēkiem tiek galā.

Tā kā līdzībā tēvs arī mūsu Debesu Tēvs mums nāk pretī, atstājot visu Savu varenību, lai apliecinātu Savu mīlestību tad, kad apjēdzam, ka esam grēkojuši pret cilvēkiem un pret Dievu. Viņš mums nāk pretī arī tad, kad esam pārliecināti par savu pareizību un par saviem nopelniem, bet mūsu Debesu Tēva priekšā visi mūsu sasniegumi izgaist, un mēs tikai vairs varam kaunēties par savas sirds šaurību un paštaisnību, jo vienīgais, kas skaitās, ir mīlestība, ko Dievs mums pie krusta ir parādījis caur Savu Dēlu, Jēzu Kristu. Āmen.

No mācītāja Mārtiņa Urdzes sprediķu arhīva /10. 03. 2013./